

SEMINAR HOMILETIKE (Peter MacKenzie)

ZAPISKI

A. UVOD

Rimljanom 10,14

»Toda kako naj ga kličejo, če niso verovali vanj? In kako naj verujejo, če niso slišali o njem? In kako naj slišijo o njem, če ni oznanjevalca? In kako naj oznanjajo, če niso bili poslani?«

Matej 9,36–38

»Ko je zagledal množice, so se mu zasmilile, ker so bile izmučene in razkropljene kakor ovce, ki nimajo pastirja. Tedaj je rekel svojim učencem: »Žetev je obilna, delavcev pa malo. Prosite torej Gospoda žetve, naj pošlje delavce na svojo žetev.«

Verjamem, da je na tem področju in v tej regiji velika potreba po mogočnih pridigarjih. Slovenija potrebuje pastirje, Slovenci so kot ovce brez pastirja. Ne poznajo Božje besede, ne vedo, kaj Bog lahko stori za njih in ne bodo slišali, če Bog ne pošlje oznanjevalce oz. pridigarje.

Rad bi, da je to več, kot le majhno šolanje. Jaz bom učil in vi boste poslušali; prišli ste kot študentje, ki se bodo učili o pridiganju. Upam pa, da bo nekatere Bog poklical, da bodo šli in opravljali to delo ter da boste tisti, ki že opravljate to delo, opravljali še boljše.

Molimo.

V Novi zavezi pravzaprav ni besede za pridiganje, kar je presenetljivo, toda obstaja veliko slik. Ena beseda je »keruks« = glasnik; ko so v takratnem času izdali nov zakon, je glasnik šel na ulice, z zvonom opozoril ljudi, da so se zbrali okrog njega in potem je ljudem naznanil sporočilo, ki so ga poslale oblasti. Ljudje so temu sporočilu bili poslušni, saj je glasnik za sabo imel avtoriteto oblasti. Pridigar je poklican, ne da daje svoje sporočilo ali da seznanja ljudi s svojimi najnovejšimi idejami, ampak da oznanja Božjo besedo, da prinese Božje sporočilo ljudem. Druga podobna beseda je »angelos«, kar pomeni »poslanec«. Iz te besede izhaja tudi beseda angel. Ta izraz se je uporabljal v cerkvah Male Azije. Sporočilo, ki je prišlo od Jezusa k Janezu, se je glasilo: »Povej angelu cerkve v Efezu!« Poslanec je bodisi pomenilo, da je on ta, ki je prenaša sporočilo ali pa je to bil človek, ki je pridigal oziroma prenašal sporočilo od Jezusa preko Janeza cerkvi v Efezu. V vsakem primeru to pomeni, da prenašaš sporočilo tistega, ki te pošlje.

Jezus je uporabil priliko o kmetovalcu, ki seje. Sejalec je šel sejat seme. Seme je vrgel na tla. Čudovito je, kako je Božja beseda živa. Ali ste že kdaj videli, kako seme vzklje tudi skozi beton? Velikokrat pozabljam, da je v Božji besedi življenje.

Ko sem bil majhen fant, mi je oče rekel, da lahko zase obdelujem del vrta. Rekel je: »Sem lahko poseješ, karkoli želiš. Izpuli vso travo, očisti zemljo in posadi tukaj, karkoli želiš.« Jaz sem bil nad tem navdušen in sem posejal seme na vrt. Naslednje dni sem vsak dan hodil opazovat, kaj se dogaja. Ker nisem ničesar videl, sem izgubil potrpljenje, vzel lopato in izkopal seme, da bi videl, kaj se dogaja. Božja beseda je močnejša, kot si mislimo. Mogoče ne vidimo rezultatov, toda na koncu bo to seme vzklilo in prineslo sad. Med leti 1971 do 1983 sem bil v bivši Jugoslaviji. Ponavadi sem pridigal Božjo besedo, vendar sem pri tem naletel na težave, vendar ne pri komunistih, ampak v cerkvah, še posebej baptističnih. V nekaterih

cerkvah mi niso dovolili pridigati in na koncu nisem imel ničesar pokazati. Razočaran sem se in zato sem se po 12 letih vrnil nazaj v svojo državo poražen. Leta 1991 sem se vrnil in kamorkoli sem prišel, so k meni prihajali ljudje – krščanski vodje – in mi govorili, kako so se spreobrnil v času, ko sem pridigal na tem in tem kraju. Jaz sem že pozabil! Jaz sem le sejal semena, ampak to je zraslo. Bil sem navdušen in moral sem se tudi skesati. Božja beseda je živa!

Pridigar je ambasador – »*prezbeutes*«. Ambasador govori na temelju vlade, ki ga pošilja. Mogoče ima svoja lastna mnenja, toda če bo govoril le svoja mnenja, ga bodo verjetno odpoklicali. On je na svojem položaju, da govori to, kar bi rekla njegova vlada. In tudi pridigar je tam, da oznani to, kar pravi Bog. Še ena beseda, ki se uporablja je »*poimne*« – pastir. Jezus je govoril o ovcah, ki nimajo pastirja. Pridigar govori o Bogu in o tem, kaj je Bog storil. Zato tudi mi uporabljamo besedo pastir oz. pastor.

2 Tim 2,15 – »Potrudi se, da se boš pred Bogom izkazal za preizkušenelega, za delavca, ki se mu ni treba sramovati in ki pravilno ravna z besedo resnice.« Grška beseda »*ergetes*« pomeni obrtnik oz. mojster. Biti pridigar mnogokrat pomeni biti graditelj. Da bi privarčeval denar, jaz doma veliko graditeljskih del opravi sam. Vendar mi to vzame veliko časa, delam napake in na koncu ne izgleda najbolje. Toda ko delo opravlja pravi graditelj, on delo opravi hitro in na koncu tudi izgleda dobro.

Pavel pravi Timoteju, da je v upravljanju z Božjo besedo potreben čas, znanje, večine in izkustva. Oseba, ki postane takšen delavec, bo veliko bolj učinkovita v svojem delu. Takšen človek bo mogoče tudi če ima le 50 minut časa za pripravo pridige, vseeno sposoben analizirati tekst, narediti strukturo in bo na koncu pridigal boljšo pridigo, kot nekdo, ki se je pripravljajl 2-3 dni. Ljudje mi včasih pravijo, da so rabili 3-4 dni za sestavo pridige; problem pri teh ljudeh je, ker ne vedo, kako. Nabirajo si ideje od vsepovsod in ne vedo, kako si naj organizirajo to gradivo. Takšni ljudje se potem postavijo za prižnico in pridigajo in pridigajo, skačejo iz ene teme na drugo. Torej, biti moramo mojstri, delavci. Zato je homiletika pomembna.

Še ena beseda je »*oikonomos*«, to je oskrbnik, ki je odgovoren za vodenje hiše. V Pavlovem času so poiskali odgovorno osebo in ga postavili za oskrbnika hiše. Tej osebi je bil zaupan denar in je moral oskrbovati vso hišo. To je »*oikonomos*«, oseba, ki je oskrbnik.

V času teh predavanj bomo še posebej govorili o ljudeh, ki velikokrat pridigajo na istem kraju. Ena stvar je pridigati eno pridigo na različnih krajih. Pravzaprav je to način, da izboljšate svoje pridiganje. Kajti prvič verjetno pridiga ne bo najboljša, potem pa boste videli stvari, ki jih lahko izboljšate. Toda jaz pridigam 3-krat tedensko, 2-krat isti množici ljudi. Tako je že od leta 1990, tako da so slišali že večino tega, kar imam za povedati. To naglašuje vrednost priprave. Ko pridem domov in pravim, da sem lačen, moja žena ne položi na mizo le surovo meso in zelenjavo. Ne, ona to hrano lepo pripravi in skuha. Če je dobra kuharica, potem vso jed pripravi tako, da tudi lepo izgleda. To je dobra kuharica. Dober »*oikonomos*« zagotovi, da ljudje dobijo dobro pripravljeno hrano. Božjo besedo moraš pripraviti. Za pripravo dobre hrane oz. pridige je potreben čas.

Še ena beseda je »*evangelizo*« biti glasnik vesele vesti. To je prav tako beseda, ki se uporablja v zvezi s pridiganjem. Sami sebe moramo opozarjati, da mi imamo veselo vest. Če izgubimo vnemo za prenašanjem dobre vesti, potem bo naše pridiganje izgubilo svojo moč.

Normalno je potrebno vsaj 15 ur za poučevanje tega predmeta. Sedaj imamo veliko manj časa, tako da ne vem, koliko tega materiala bom uspel pokriti.

1. Definicija

Biblijska terminologija, možne definicije. Kaj pridiganje ni.

Študentom v Osijeku rad dam nalogo, naj zapišejo definicijo pridiganja.

Vzel sem definicije od mnogih znanih piscev, toda nobeden ne pokrije vsega. Pomembno je »sedeti« na Božji besedi. Pridiganje ni debata / razprava. Težko je, ko se ljudje prepirajo. Toda ko oseba posluša evangelizacijsko sporočilo in sporočilo sedi na Božji besedi, potem je ta ista oseba lahko preplavljena z Božjo besedo. Ljudje morajo biti podložni Božji besedi. Božja beseda mora priti od zgoraj. Morajo vedeti, kaj Božja beseda pravi o njih. Morajo vedeti, kaj pravi o njihovih težavah. Pridiganje je zelo pomemben del cerkve. Mislim, da je tudi razprava pomembna. Trdno verujem, da pridiganje mora biti dopolnjeno v malih skupinah. To je ključ do rasti. Mogočno pridiganje v cerkvi in potem se ljudje srečujejo v malih skupinah, kjer lahko odprejo svoja srca in spregovorijo o svojih težavah. Moramo imeti te pogovore. V naši cerkvi se zelo trudimo, da so ljudje vključeni v male skupine. Torej, za razpravo je prostor v malih skupinah, toda ne pri pridiganju. Obe stvari morata biti v ravnotežju. Pridiganje tudi ni kot predavanje. Pri predavanju je cilj prenesti informacijo. Pridiganje je drugo. Ko predavaš, lahko svoje besede le pošiljaš v zrak. Ni potrebno nobene povezave. Nekateri ljudje tako pridigajo – ne spreminjajo tona glasu, govorijo v zrak in se sploh ne zavedajo ljudi, katerim govorijo; gledajo v nek kot, nimajo stika z očmi. Ne odzivajo se na to, kaj se dogaja, tudi če je kaj narobe med poslušalci. Na ta način lahko predavaš in mislim, da veliko predavateljev to tudi dela in pri tem jim pol študentov spi. Pridiganje pa mora biti drugačno. To ni način, pri katerem na čim lažji način pošlješ ljudem čim več informacij. Pridiganje ni esej, kjer želiš povedati čim več informacij in oblikovati lepe besede. V tem ni ognja. Pridiganje pa bi moralo imeti ogenj, vnemo.

Jaz vam ne bom dajal definicije pridiganja, toda obstajajo določeni elementi, ki naredijo pridigo za pridigo:

1. Temeljiti mora na Svetem pismu, kajti prenašaš Božje sporočilo.
2. Kontekst, v katerem je dana, mora biti formalen, tako da ljudje vedo, da ena oseba govori skupini, pa če so to 3 osebe ali 10.000 oseb. Ljudje morajo vedeti, da je potrebno sedeti in poslušati ter ne motiti; ne postavljati vprašanja ali nasprotovati pridigarju.
3. Prisoten mora biti poziv k odločitvi. Po končanem predavanju ljudem ni potrebno dati poziva za odločitev, ampak jim daš izpit. Toda pri pridiganju želiš doseči spremembo v življenjih ljudi. Velika prebujenja so se začela preko velikih pridigarjev, ki so vedeli, kako pridigati. Pridiganje spreminja ljudi. *Dve nedelji nazaj je pri nas v cerkvi bila gospa, za katero so mi po bogoslužju povedali, da je ves čas pridige jokala. Po bogoslužju je rekla: »Ne vem, kako veste, toda ko ste govorili, je bilo, kot bi govorili direktno meni.«* Ko je Božja beseda jasno razložena, ima moč, da spreminja ljudi. Toda pomembno je, da pridigar to zares veruje.
4. Postavljena mora biti v kontekst velikega poslanstva. Namen pridiganja je izpolniti namen cerkve. Jezus je v besedah velike zapovedi ali poslanstva rekel, naj gremo in oznanjamo evangelij vsemu stvarstvu ter krščujemo ...

Kadarkoli pridigaš, moraš evangelizirati tiste, ki so še neverni in obenem izgrajevati tiste, ki so že verni. Učenje bi moralo biti praktično, učiti izpolnjevati. Jezus ni rekel, učite jih opazovati to, kar sem zapovedal, ampak učite jih izpolnjevati vse, karkoli sem zapovedal. Ljudi morate naučiti ne samo kaj, ampak kako to storiti. In če sam ne veš, kako nekaj storiti, kako boš potem učil ljudi? Če nisi človek molitve, kako boš potem ljudi učil, da naj premagujejo težave v molitvi? Če nisi pravičen pri upravljanju z denarjem, kako boš potem druge učil, da naj so pravični? Mnogi pridigarji to poskušajo in govorijo ljudem, naj dajo denar. Toda tudi sami morajo dajati denar. Pridiganje mora biti praktično. Ljudi moraš biti sposoben učiti tako, da si jim vzor. Dober pridigar je sposoben ljudi poučiti, kako živeti. Nek dober

argentinski pridigar je napisal: »Problem pri mnogih pridigarjih je, da pravijo: 'Jezus je tako učil; jaz sicer tako nisem uspel živeti, toda vi morate tako živeti'.« Že otrok razume, da je potrebno odpustiti in to je enostavno za razumeti, toda če si bil zelo ranjen, je velikokrat zelo težko odpustiti; verjetno so ljudje v tej sobi, ki so bili ranjeni in imajo grenkobo v sebi. Če ima sam pridigar malo grenkobe v sebi, če se sam ni naučil odpuščati, kako bo potem naučil ljudi odpuščati? On sicer lahko to govori, vendar ljudi ne bo naučil odpuščati. Zato je Jezus primerjal farizeje s slepim, ki slepega vodi in oba padeta v jamo.

2. Namen

Božji odgovor na človekove najgloblje probleme, pomembnost Svetega pisma. Pridiganje skozi zgodovino cerkve. Moč, ki spreminja ljudi. Sredstvo Božje milosti.

Dva cilja pridiganja:

- 1) pridobiti izgubljene;
- 2) učiti cerkev, kako živeti po Kristusovem naročilu.

Kot mladenič sem zares želel živeti pravično življenje in sem začel brati Jona Wesleya. V 19. stoletju je prišlo v Veliki Britaniji in ZDA do prebujenja. V tem času so bila omenjena tri znana imena pridigarjev: Jonathan Edwards, George Witfield in John Wesley. John Wesley je šel v ZDA samo enkrat, vendar je imel tam težek čas. George Witfield pa je velikokrat prečkal Atlantski ocean, tudi v mnogih nevarnostih. Toda na obeh straneh oceana je nastopilo veliko prebujenje in ljudje so se obračali k Bogu. Wesley je rekel: »Ko sem pridigal, se je spustila Božja slava in začel sem se dotikati življenj ljudi.« Pravijo, da ga je enkrat v Londonu poslušalo 30.000 ljudi. Ljudje so prihajali in potem odhajali, ker niso mogli slišati, toda tudi njih se je Bog dotikal. Dogajale so se čudovite stvari. Ko sem to bral, sem razmišljal, kako to ni niti malo podobno krščanstvu, ki ga imamo danes. In od takrat sem začel vpiti h Gospodu za prebujenje. Ko pravi prebujenje, mislim suvereno Božjo moč, ki deluje.

Imel sem nekega prijatelja, ki je sedaj že pokojni. On mi je rekel: »Včasih sem bil kmetovalec in sem prideloval seno. V naših britanskih vremenskih razmerah je težko, kajti en dan je sonce, naslednji dan pa dež. Bilo je težko. Tudi če si uspel zbrati seno za zimo, ga ni bilo veliko. Tudi Božje delo vidim tako. Ko Božja moč ne deluje, se tako trudimo, da bi spreobrnili vsaj eno osebo.« Potem se je vrnil k zgodbi o senu: »Ko pa je sonce sijalo en teden, potem je bilo delo tako lahko in imeli smo veliko sena. To je isto, kot ko imamo prebujenje, potem se ljudje resnično spreobračajo.« In to se dogaja mnogim ljudem in jaz od takrat to čakam, takšno prebujenje. Zakaj vam to govorim?.

Mojemu prijatelju metodistu se je zgodilo, da je šel na karizmatično srečanje na drugem koncu države. Želel je vedeti, kako dobiti moč Svetega Duha. Karizmatični pridigar je prišel in po pridigi je rekel, da v tej cerkvi ni nobene moči. Pastor, ki je v glavnem vse vodil v tej cerkvi, je bil zaradi tega tako užaljen, da se ni želel rokovati s tem karizmatičnim pridigarjem. Potem, je pripovedoval prijatelj, mu je Bog rekel, naj gre in se poniža pred tem človekom. In tako smo trije šli na bogoslužje na drugo stran države. Imeli so čudovito slavljenje. Sveti Duh je padel in sedaj je bil dan poziv, toda sam se nisem premaknil. Nato je Sveti Duh prišel na mojega prijatelja; padel je na svoj obraz in začel jokati, kot če bi vsa notranjost prihajala ven. To je trajalo nekaj časa, toda ta pridigar ni ob tem ničesar storil, sploh ni reagiral, zato ker je bil vaje takšnih stvari. Čez nekaj časa se je človek postavil na svoje noge, vendar smo ga morali držati, kot bi bil popolnoma pijan. Toda na obrazu je bila radost. Peljali smo ga do avtomobila in zdelo se je, da je ves avtomobil izpolnjen s slavo, ko smo se peljali nazaj. Naslednjo nedeljo sem moral pridigati v majhni vaški metodistični cerkvi, bil je dan binškošti. Tega prijatelja sem prosil, da bi dal pričevanje. Rekel mi je: »Moram moliti in vprašati Gospoda.« Kasneje je telefoniral in odgovoril: »Gospod pravi da.« »Ko sem prišel v cerkev, sem našel tri starešine, da so klečali in jokali k Bogu. Kasneje mi je eden izmed njih rekel, da že ko je vstopil v zgradbo, je bila Božja slava tam. Ko sem prišel,

sem tudi sam pokleknil k molitvi. Nato je prišel moj prijatelj, kajti najprej je moral pomolsti krave. Ko je vstopil, se je duhovna temperatura drastično dvignila. Njegovo pričevanje je bilo neverjetno. Vsi smo ga poznali, bil je dober kristjan, vsi so želeli biti takšni kristjani, kot je bil on. Ko je on pričeval, da se je moral skesati, da bi prejel polnost Duha, je to šokiralo cerkev, kajti če se je on moral skesati, kaj potem šele oni. Ko sem začel pridigati, sem čutil Božjo slavo in zares sem se želel umakniti in dati prostor delovanju Svetega Duha. Pridigal sem sporočilo. Ko sem končal, je Sveti Duh začel padati na ljudi; ena punca, ki sem jo poznal, je padla nazaj, toda zdelo se je, da jo je nevidna roka nežno položila na tla. V tem trenutku sem se ustrašil. Kajti do takrat sem se vedno pritoževal, da Bog ne deluje. Sedaj pa nisem vedel, kaj storiti. Naslednji teden sem bil kot v oblakih. Prebujenje je prišlo. Potem sem šel na obisk v neko drugo majhno metodistično cerkev in sem mislil, da se bo zgodila ista stvar. Pridigal sem iz srca in potem ugotovil, da se ljudje ne odzivajo. Molil sem: »Gospod, kaj se dogaja.« Potem mi je Gospod dal vizijo. Vizija je bila v zvezi s pridiganjem. Videl sem velik jez in rezervoar, ki je segal tako daleč, kot seže pogled. Gospod mi je rekel: »Vidiš ta velik rezervoar vode; to je moja moč, toda ta jez, ki zadržuje vodo, to je greh v življenju cerkve.« Rekel sem Gospodu: »Kaj naj storim?« Gospod mi je dal težko kladivo in dleto oziroma žebelj ter mi rekel, naj se spravim na delo. Odvrnil sem: »Toda kaj lahko jaz sam s tem dosežem, ne vem, če bi atomska bomba to premaknila?« Potem mi je Gospod rekel: »Nisi edini, ti le počasi odkruši delček po delček in nekega dne se bo pojavila luknja. In voda bo začela teči vsepovsod. Potem se bo ta jez porušil.« In od takrat to tudi počnem. Odlomiti sem moral greh v svojem življenju in tudi cerkvi sem moral pokazati, kje je kaj narobe. Torej, ko ste za prižnico, morate nekaj koščkov tega jezu odlomiti. Nekateri mislijo, da je izgrajevanje cerkve predstava – imamo dobre glasbenike, dobre pridige, dobro predstavo in potem bodo ljudje rekli: »Ja, pojdemo v cerkev.« Toda mi potrebujemo Božjo moč, biti moramo zvesti v tej nalogi.

B. PRIPRAVA PRIDIGARJA KOT ČLOVEKA

Mogoče bo zvenelo malo seksistično, toda jaz verjamem, da Bog kliče tudi ženske, da pridigajo. Sveti Duh je suveren in uporablja tudi ženske. Mi doma gledamo krščanski televizijski program »God channel« in najrajši poslušamo pridige ženske Joyce Meyers. Ona prihaja iz teološkega ozadja »faith« učenja, ki ga jaz ne odobravam, toda njene pridige so dobre in praktične; imajo dobre temelje in so zelo dobre. Ona je danes ena izmed najbolj vplivnih pridigarjev na svetu. Milijoni ljudi jo poslušajo in verujem, da je ona izbrana posoda za to. Če se ne strinjate z mano, bom z veseljem razpravljajal z vami po predavanju. V njenem primeru je to ženska, ki je bila spolno zlorabljen kot mlado dekle s strani svojega očeta in štirih drugih sorodnikov. Že kot mlado dekle je predala življenje Bogu, toda nič se ni zgodilo. Pri 18 letih starosti je odšla od doma in se spustila v katastrofalen zakon. Nato se je ločila in se ponovno poročila. Ali mislite, da je to oseba, ki bi jo Bog mogočno uporabil? Po mnenju nas ljudi, ne. Toda Bog jo je izbral.

1. Njegov poziv

Duhovni darovi. Želje srca. Občutek resnosti in nevrednosti. Cerkev. Naravni darovi. Rezultati.

Biti morate poklicani. Ne morete reči, pač vseč mi je ta ideja, da se postavim pred ljudi in jim govorim, slišijo moje ideje, sem v središču pozornosti ter delam samo ob nedeljah. Ne morete sami sebe poklicati za pridigarja, ampak moraš biti poklican od Boga. Ko Sveti Duh zares deluje v naših življenjih, bomo imeli vsaj en dar. Gospod vé, kako bo deloval in če je pridiganje dar, ki vam ga je dal, potem bo to podkrepljeno z znamenjem. Zato moramo ugotoviti, kaj so naši darovi. Če imaš močno željo po pridiganju, potem je to en znak. Spomnim se, da sem kot mladenič poslušal pridigarje, ko niso dobro pridigali. Pri sebi sem si mislil, kako bi rad bil na njihovem mestu in kako bi jaz bolje pridigal in to boljše

opravil. Močno sem si želel pridigati. Ta želja bi morala biti prisotna. Biti mora tudi čista želja, da se poveljca Bog, želja da prenesemo Božjo resnico ljudem in prihajati mora iz naše ljubezni do Božje besede.

Biti mora prisoten občutek resnosti in nevrednosti. Pridiganje je resna stvar. Koliko ljudi vstopa v službo za Gospoda in pridejo v težke situacije. Sedaj so profesionalci in njihova naloga je učiti druge, kako živeti uspešno krščansko življenje. Kaj se bo zgodilo, ko bodo imeli svoje težave, zakonske nesporazume itd. Tudi potem je treba ljudi učiti kako živeti uspešno zakonsko življenje. Življenje vsakega je borba, zato je potrebno jemati resno, ko stojiš pred ljudmi in jim govoriš, kako je treba živeti pred Bogom. Ta občutek, kako težko je to in kako nevredni smo mi kot ljudje grešniki, mora biti prisoten. Za odnos med pastorm in ljudmi je pomembno, da se on ne predstavlja kot nek pravičnej. Ampak dovoli, da priznava svoje pomanjkljivosti in dovoli, da Božja beseda njega oblikuje ne enak način, kot vse ostale. Najprej moraš iti sam skozi nekaj, da bi potem to lahko prenesel drugim. Če ni tega občutka grešnosti in nevrednosti pri osebi, potem dvomim v poziv te osebe. Kirurg vé, da če naredi napako, lahko ta oseba umre in bo vsa družina v žalovanju. To je velika odgovornost. Ko mi prevzamemo to odgovornost, da vodimo druge, potem ne odgovarjamo samo zase, ampak tudi za duše teh, ki jih vodimo.

Cerkev – pri prehodu v 20. stoletje je bil velik pridigar po imenu Campbell Morgan. On se je prijavil, da bi postal pridigar v neki metodistični cerkvi, vendar so ga zavrnil, ker so menili, da ni pravi za pridiganje. Toda kasneje je postal eden največjih pridigarjev svojega časa. On je ponavadi pridigal iz knjig Svetega pisma in knjigo, iz katere je pridigal je najprej 50-krat prebral, preden je pridigal. Cerkevne oblasti so ga zavrnil, toda Bog ga je poklical. Kdo bi poklical Joyce Meyers? Ko sem sam preučeval darove Duha, sem spoznal, da poskušam opravljati vse stvari. Ugotovil sem, da pri nekaterih stvareh nisem dober, zato sem nehal opravljati določene stvari. Nekateri ljudje so bili malo zaskrbljeni zame, saj so mislili, da odpadam od vere. Vprašal sem Gospoda, kakšen je moj dar in Gospod mi je pokazal, da želi, da učim. Odgovoril sem: »Gospod, sedaj samo da bom prepričan, da to ni le moja želja, te prosim, da me ljudje povabijo pridigati.« In kmalu sem skoraj vsako nedeljo šel nekam pridigati. In čutil sem, da me Bog uporablja. Še ena stvar, ki sem jo opazil, je bila. Vedno, ko bi moral v nedeljo pridigati, je v soboto šlo nekaj narobe v duhovnem življenju. Tako da v nedeljo zjutraj sploh nisem bil pri volji, da bi pridigal. Včasih nisem imel želje iti v določeno cerkev, toda ko sem šel, sem bil vedno blagoslovljen. Zavedati se moramo, da se odvijajo duhovne borbe; zato je pomembno vedeti, kakšni so naši darovi.

Kaj pomeni cerkev? Tukaj govorim o Božjih ljudeh. Če pridigam, kako se odzivajo? Če se ne odzivajo z interesom, potem se mogoče moram vprašati, kaj počnem tukaj. Vprašajte ljudi, kaj oni mislijo. Pojavi se lahko tudi nečimrnost. V prvih letih sem včasih postal tako nejevoljen, če mi je kdo kaj rekel, da sem rekel, da ne bom nikoli več pridigal. Vendar to ni pravi Božji služabnik, to je primadona. Tako sem se moral naučiti reči: »V redu, pridigal sem slabo pridigo, ampak kaj lahko storim?«

Naravni darovi – pomembno je, da stvari razložimo in pojasnimo. Včasih nekateri ljudje nekaj razlagajo in je zelo težko razumeti. Mogoče vam v nepoznanem kraju nekdo daje napotke – nekateri vam pojasnijo zelo razumljivo, spet drugi vam pojasnijo tako, da ste na koncu bolj zmedeni, kot prej. Enako je pri pridiganju. Imeti sposobnost stvari jasno razložiti je še en pokazatelj, da imate Božji poziv.

Charles Spurgeon je v svoji knjigi o pridiganju omenil tudi glas. On se je spreobrnil pri 17 letu starosti, pri 19 letih pa je že vsako nedeljo pridigal 20.000 ljudem. Rekel je, da če pridigar nima dobrega glasu, tega ne more opravljati. Tudi jaz sem se moral učiti govoriti glasneje, tako da so me ljudje lahko slišali.

Še mnoge stvari so, ki niso vse tako pomembne, vendar so lahko tudi pokazatelji Božjega poziva.

John Wesley je poučeval različne ljudi za lokalne pridigarje. Nekateri so imeli malo izobrazbe, prihajali so iz različnih ozadij. Kako pa jih je izbral? Za Wesleya je bila najpomembnejša stvar rezultat. On je vedno rekel: »Če se ljudje spreobračajo po njegovem pridiganju, kdo sem potem jaz, da zaustavljam delo preko tega človeka?« Rezultati so prav tako pokazatelj Božjega poziva, prisotno pa mora biti delovanje Božje moči.

2. Njegove duhovne kvalitete

Besedo doživljati in živeti. Pogumnost. Ponižnost pred Božjo besedo, pred človekom in pred Bogom. Ljubezen. Rema (ῥῆμα). Iskanje odločitev. Molatev. Maziljenje Duha.

- Doživljati Božjo besedo in jo živeti – to smo že omenjali.
- Pogum – so časi, ko moraš pridigati težko, nepopularno sporočilo. Mogoče dobivaš nesramne telefonske pozive od nezadovoljnih ljudi. Spurgeon je ponavadi za ljudi vprašal, če povzročajo kakšne težave. Rekel je: »Če njihovo pridiganje ne povzroča nobenih težav, to verjetno pomeni, da niso poklicani.« Pridiganje poziva k spremembi. Kadarkoli pa pride do sprememb, so tam tudi trenja. Ko poskušaš nekaj spremeniti, si vedno v borbi in naletiš na nasprotovanje. Naše pridiganje bi moralo izzvati nasprotnika. Kaj je Jezus rekel: »Gorje vam, ko vsi ljudje lepo govorijo o vas.« Biti morate pripravljeni biti pogumni, kajti tam niste zaradi sebe, tudi ni pomembno, kaj ljudje mislijo o vas, ampak kaj bo to sporočilo naredilo.. Imeti morate pogum, da prenesete sporočilo, četudi bo to ljudi razjezilo.

Dve leti sem preživel v metodistični cerkvi na severu Anglije, kjer je bilo okrog 80 zelo prijetnih ljudi srednjega sloja, katerih večina nikoli ni doživela spreobrnjenja. Ko sem pridigal, mi je Bog vedno dajal evangelizacijsko sporočilo in sem jim že šel na živce. Imel sem kar nekaj težav. Nekega dne je prišla skupina ljudi in so evangelizirali. Na tem bogoslužju je ena izmed sester izgubila kontrolo nad sabo. Stopila je na oder in rekla: »Vi vsi ste tako prijetni ljudje, tako kot moji starši, vendar niste odrešeni!« To je bil šok. Na tem bogoslužju je počilo. Naslednji teden mi je Gospod dal sporočilo, ki je bilo pravzaprav nadaljevanje. Rekel sem: »Gospod, toda jaz nimam poguma to pridigati!« Vendar temu nisem mogel pobegniti. V nedeljo smo imeli slavljenje in preden sem stopil za prižnico, je eden izmed vodij vstal in odkorakal ven, tako da so to vsi opazili. Rekel sem: »Gospod, kaj se dogaja? Ko bom to pridigal, bodo težave. To bo kot atomska bomba« Toda Gospod mi je dal moči in sem s pogumom oznanjal Božjo besedo. Ta dan se je v tej cerkvi zgodil prodor in 30 ljudi je prišlo naprej ter predalo življenje Kristusu. Po dveh letih, ko sem odšel iz tiste cerkve, je teh 30 ljudi bilo tistih, ki so nadaljevali delo v tej cerkvi.

Ne smemo biti primadone, ampak moramo pridigati sporočilo, ki nam ga Gospoda dá. Pavel je opozarjal na to, da so ljudje, ki želijo poslušati le takšne stvari, ki praskajo njihova ušesa. Ne smemo biti takšni pridigarji.

Ponižnost – v protestantizmu je v 20. stoletju bilo veliko liberalizma in teologov, ki so bili bolj pametni kot Sveto pismo. Sami so se odločali, kaj bodo sprejeli in kaj ne iz Svetega pisma. Toda ko se to zgodi, potem ljudje povsem spodkopljejo razodetje. Če izbiraš le stvari, ki bodo ljudem všeč, zgrešiš razodetje in če izbiraš tisto, kar ti hočeš, potem nimaš razodetja od Boga. Ampak imaš miš maš svojih idej. Vsi mi imamo težave pri branju Svetega pisma, se držimo za glavo in pravimo: »Bog, zakaj si to dal sem?« Ne ve, od kod dobiti odgovor. Ne bojte se postavljati vprašanja, bodite pripravljeni vprašati Boga. Vendar ne pričakujte, da boste vse razumeli na tej strani slave, ampak bodite pripravljeni določene stvari dati na polico in reči: »Gospod, tega ne razumem, vendar še vedno verujem, da je Sveto pismo tvoja beseda.«

Billy Graham je spoznal, da nima globokega teološkega znanja, toda odločil se je, da bo veroval temu, kar Sveto pismo pravi, tudi če ni vsega razumel in ni imel odgovore na vsa vprašanja.

Biti moraš ponižna oseba pred ljudmi. Če prideš pred ljudi kot pravičnež, ki želi vse druge popraviti, potem ne boš razumel resnice. Voljan moraš biti deliti svoje težave. Mnogokrat Joyce Meyers pravi, da je razlog, zakaj so njene pridige tako v pomoč ljudem zato, ker je v življenju šla skozi veliko problemov. Njene pridige govorijo o problemih, ki jih je imela in kako je našla odgovore na svoje probleme v Božji besedi. Odprto govori o težavah, ki jih je imela, pa tudi o zmagah, ki jih je doživela. Zato se ne bojte govoriti o sebi in svojih težavah. Je sicer pravilo pri homiletiki, ki pravi, da ne smeš preveč govoriti o sebi, ker je to egoistično, toda Joyce je izjema, ki potrjuje pravilo.

Biti moramo ponižni pred Bogom, ne smemo se dotikati Božje slave. Naše pridiganje ni egoistično potovanje. Včasih nikakor nismo zadovoljni s svojim pridiganje, vse dokler nam ljudje ne povedo, da je bilo dobro. V tem primeru naredimo pridiganje za svoje potovanje ega.

Ko so Spurgeonu rekli, da je dobro pridigal, je odvrnil: »Ja, tudi hudič mi je to povedal.« Tu je ta nevarnost, da zaradi pridiganja postanemo egoistični, češ: »Danes sem zares dobro pridigal, danes sem jim pokazal!« Ne, Bogu je potrebno dati vso slavo.

Billy Graham je rekel: »Velikokrat se počutim kot opazovalec, ki se mora umakniti in dati mesto Božjemu Duhu.« On je dajal slavo Bogu.

Bodimo kot Janez Krstnik, ki je rekel: »On se mora večati, jaz pa manjšati.«

Dajati slavo Bogu je zelo pomembno.

Ljubezen – ljudje lahko čutijo, ko pridigaš iz jeze ali iz ljubezni. Poznam človeka, ki sem ga kar velikokrat slišal pridigati in je precej konfliktna oseba. On uporablja prižnico za soočanje; naenkrat je prišel na njegov obraz ta izraz, ta pogled in videlo se je, da bo sedaj obračunal z nekaterimi posamezniki v cerkvi. In začel je direktno govoriti nekaterim posameznikom. Temu se moramo izogibati. Ljudje morajo čutiti ljubezen.

»**Rema**« (ῥῆμα) je grška beseda, ki pomeni »beseda«. Obstaja še ena beseda »logos«. V Novi zavezi se ti besedi uporabljata izmenično, vendar je majhna razlika v naglasu. »Logos« je bolj splošna beseda, »rema« pa bolj specifična, določna beseda za določene okoliščine. Pridigar mora imeti v sebi ta element. Pogostokrat se v pridigi dotaknem stvari, ki se dejansko dogajajo. Ljudje me včasih obtožujejo, da si pridobivam informacije in le-te uporabljam v pridigi. Kajti s tem, kar sem govoril, so se ljudje lahko poistovetili, kot če bi govoril o njihovi osebni situaciji. Toda kasneje lahko vedno povem, da nisem imel pojma o njihovi situaciji. Pridigar mora biti občutljiv in odprt na Božji glas in pri svojih pridigah iti tudi na področja, katera mogoče ni načrtoval. Pridige morajo stremeti k spremembi v življenju poslušalcev.

Molitev – pridigar mora iskati pravilne odločitve, zato je molitev pomembna; ni potrebno, da je dolga, toda Bog mora govoriti z ljudmi. Jaz živim blizu parka in ponavadi pogledam odlomek, o katerem želim pridigati ter nato grem na sprehod, razmišljam o idejah, kako pojasniti ta odlomek ljudem; kako jim pokazati, da je ta tekst pomemben za njihova življenja. Mogoče pred pridigo misliš, da imaš danes dobro pridigo in greš pridigati brez, da bi prej molil. Že čez pet minut pridiganja ugotoviš, da imaš težave, kot da bi imel noge v betonu in potem spoznaš, da si se sam podal na to pot in nisi Boga povabil s sabo.

Maziljenje Duha – to je zelo skrivnostno. Včasih se zdi, da te Duh enostavno mazili. *Spomnim se neke nedelje na drugem bogoslužju. Naš tim v cerkvi ima čudovit odnos, nimamo veliko težav. Toda ta dan se je zdelo, da smo vsi vstali na levo nogo. Jaz sem se moral opravičiti mladi dami v slavnici skupini za*

nekaj, kar sem rekel, pa tudi drugi so imeli težave. Ta dan smo vsi šli na bogoslužje, vedoč, da imamo problem, da gre vse narobe. Ta dan smo prav tako imeli Gospodovo večerjo. Jaz sem povedal le nekaj besed in Božja slava se je spustila. Nekateri ljudje so začeli moliti, kar se na drugem bogoslužju ne zgodi pogosto, in molili so, kot bi slišali čudovito pridigo – to je storil Sveti Duh.

Martin Lloyd Jones (britanski pridigar sredi 20. stoletja) pripoveduje o *Waleškem pridigarju, pobožnem človeku, ki je imel dobro cerkev in ljudje so ga imeli radi. Nekega večera je šel v posteljo in zjutraj, ko se je zbudil, se je počutil kot lev. Njegovo pridiganje se je povsem spremenilo, kamorkoli je šel, se je začelo prebujenje. To je trajalo 2 leti. Potem je nekega dne spet šel v posteljo, čuteč se kot lev in naslednji dan, ko se je prebudil, se je spet počutil kot čisto navaden človek.* To je bilo suvereno delovanje Svetega Duha, in to je vznemirljiva stvar pri Svetem Duhu; nikoli ne veš, kaj bo storil.

3. Njegova izobrazba

Splošna izobrazba. Vloga homiletike. Pomembnost teološke izobrazbe.

Pridigar mora polagati pozornost na svojo izobrazbo; izobražen mora biti bolj kot večina članov v cerkvi. Na vasi zahteve niso tako velike, toda v mestu, v centru, kjer so fakultete, tam mora biti pastor dobro informiran, imeti mora dobro splošno izobrazbo. Gledati mora tudi na vlogo homiletike, mora se naučiti, kako sestavljati pridige. Biti mora tudi teološko izobražen. Vse te stvari so pomembne. Wesley se je ponavadi jezil nad pridigarji, ko so govorili: »Jaz ne potrebujem ničesar drugega, kot Sveto pismo.« On jim je ponavadi dajal različne stvari, da so brali. Hranil jih je s to literaturo. Danes je na razpolago veliko več literature. Izobrazba vam pomaga, da ne govorite neumnosti; seveda še vedno delamo napake, toda teh ne bi smelo biti veliko. Če želiš biti pridigar, veliko beri. Razširjaj svoja obzorja.

4. Njegovo poznavanje sveta poslušalcev.

Njihov nazor. Njihovo vsakdanje življenje. Njihovo okolje.

Moraš poznati svet svojih poslušalcev. Kako živijo? Kakšen je njihov svet? Kakšen je njihov nazor? Kako lahko spremeniš njihov nazor, tako da bo bolj biblijski? Moraš poznati njihovo vsakdanje življenje, družinske probleme, problemi pri vzgajanju otrok, zdravstvene težave, njihove okoliščine itd.

Billy Graham je imel skupino raziskovalcev, ki so raziskali kraj, kamor je šel pridigat. Enkrat sem bil tudi sam vključen v evangelizacijo v Liverpoolu. Pridigal je na nogometnem stadionu. V tem mestu sta dve nogometni moštvi: Liverpool in Everton. V svojem začetnem govoru je najprej omenil moštvo Liverpoola, ki so jim omogočili to srečanje na stadionu in velika množica ljudi se je zelo navdušila, potem pa je omenil tudi moštvo Everton, kar je razveselilo drugo množico ljudi. Tako jih je pridobil. V tem mestu je bil tudi velik problem brezposelnosti in v svojem govoru je rekel: »Ne morem vam zagotoviti, da če boste nočoj predali svoje življenje Kristusu, boste jutri dobili službo.« S temi stvarmi je pridobil poslušalce. To je bil dober primer pridiganja.

Slab primer pridiganja pa je bil, ko je evangelist iz Amerike pridigal v Zagrebu na velikem teniškem igrišču. Toda njegova pridiga se je vrtela le okrog Titanika, kaj se je zgodilo na Titaniku. Tako se ne pridiga. Toda še huje je bilo, ko je rekel: »V Ameriki imamo film, ki se imenuje Titanik«. In vsa njegova pridiga in zgodba se je vrtela le okrog Titanika. Ni pa vedel, da se je prav v tistem času film prikazoval v zagrebških kinematografih in skoraj ni bilo osebe, ki filma ne bi videla. Tako so se ljudje počutili užaljeno, ker jih je imel za tako primitivne in ni vedel, kaj se v Zagrebu dogaja. Moraš poznati njihovo situacijo, njihove okoliščine.

5. Pastoralno znanje

Pastoralni cilj – Kološanom 1,28. Lestvica od duhovnega mrtvila do popolnosti. Zbiranje informacij. (Κερυγμα) kerugma in (διδαχη) didache. Evangelizacija in učenje.

Imeti morate pastoralno znanje. Pastor mora vedeti, kakšno je duhovno stanje ljudi.

Kološanom 1,28

»Kajti njega oznanjamo, ko vsakega človeka spodbujamo in vsakega človeka poučujemo z vso modrostjo, da bi vsakega napravili popolnega v Kristusu.«

Predstavljajte si lestvico ljudi, ki so povsem oddaljeni od Boga in ne želijo nobenega opravka z Bogom, potem ljudje, ki malo razmišljajo o Bogu, potem ljudje, ki hodijo v cerkev in potem ljudje, ki so dnevno aktivni v službi za Gospoda. Na eni strani so nerešeni ljudje, ki so stran od Boga, na drugi strani pa so ljudje, ki dnevno hodijo z Bogom. Pavel pravi, naj vplivamo na vse tiste, ki so oddaljeni od Boga in jih pripeljemo k Bogu, in tudi na vse tiste, ki so pri Bogu, da bi rasli in postali zrejši. Da bi to dosegli, morate poznati stanje svojega poslušalstva.

Brat Greenway je bil enkrat v Prekmurju in pripovedoval zgodbo o njegovem času v Afriki. Ob neki priložnosti je prevajal ameriškega pridigarja in kmalu je spoznal, da bo ta pridigar govoril zgodbo, ki jo ljudje v Afriki ne bodo razumeli. To sporočilo bi bilo dobro pred ameriškimi poslušalci, toda tukaj je bilo pred njim nekaj sto ljudi, ki so bili goli in iz povsem druge kulture. Tisti brat je tako pridigal in Greenway ga je prevajal, zato se je odločil, da bo pridigal svojo lastno pridigo. Tako je pridigal o velikem plemenskem poglavarju v oblakih in o ljudeh na zemlji, ki so se grdo obnašali ... Na koncu pridige je ameriški pridigar dal poziv in mnogo ljudi se je odzvalo. Po bogoslužju je pridigar rekel Greenwayu, da je to pridigo govoril že stotinam ljudi, vendar nikjer ni imelo takšnega učinka kot tukaj. Torej moraš poznati ljudi, katerim govoriš.

Govorili smo tudi o dveh velikih poslanstvih.

Teologi govorijo o dveh grških besedah *kerugma* in *didache*, to je evangelizacija in učenje. Neki učitelj Nove zaveze je preučeval ti besedi in ugotovil, da se nekatere temeljne stvari v Svetem pismu ponavljajo – Jezus je prišel, živel svoje življenje, umrl na križu za naše grehe, vstal od mrtvih, da bi imeli odpuščanje grehov in večno življenje. To je *kerugma* in to je sporočilo, ki ga moramo oznanjati tem, ki ne poznajo Kristusa.

Jaz sem nekaj časa učil religijski pouk v šolah v Angliji in otroci niso bili zainteresirani, ker niso bili spreobrnjeni in niso razumeli pomembnosti tega. Tako nisem nikamor prišel s temi otroki. Potem pa je prišel evangelist in on je oznanjal *kerugma*. Izzval jih je in poslušali so ga. Dokler ljudje niso na novo rojeni, ne vidijo pomembnosti učenja. Torej, najprej jih je potrebno evangelizirati – *Κερυγμα*. Kajti če niso osvojili tega sporočila odrešitve, potem ne bodo pripravljene za učenje – *διδαχη*. Jaz verjamem, da bi pri pridiganju morali imeti 2/3 učenja in 1/3 evangelizacije, tako da tisti, ki niso slišali, bodo slišali.

C. KARAKTERISTIKE DOBREGA PRIDIGANJA

Kot mlad pridigar sem včasih imel dobre pridige, včasih ne. Že nekaj časa sem pridigal in včasih sem imel slabe dneve; toda sedaj, ko ugotovim, da mi ni šlo, grem in analiziram elemente pridige. Sedaj lahko analiziram, kaj ni bilo dobro. Pomembno je, da svoje pridige analiziramo, kajti to jih bo naredilo močne.

1. Pomembnost biblijskega temelja

Razprava o različnih vrstah pridiganja. Ekspozicija (tolmačenje) in impozicija (vsiljevanje). Raznoliki pristopi.

Prej smo že omenili glasnika in ambasadorja. Svoje pridiganje moramo trdno temeljiti na Svetem pismu. V svojem zgodnjem pridiganju sem bil zelo kljubovalen. Ljudje niso vedeli, kam bi me uvrstili. Potem sem se odločil, da bom zelo previden. Hotel sem se braniti s Pismom in zagotoviti, da nisem pridigal ničesar, kar ni bilo v Svetem pismu. To je bilo zelo pomembno zame in moje delo za Gospoda.

Obstaja beseda ekspozicija – ko iz teksta izvlečeš pomen.

Impozicija – ko dodaš tekstu nekaj, kar ni tam.

Velikokrat poslušam pridige, pri kateri ljudje na začetku preberejo nek svetopisemski tekst in potem vse, kar povedo kasneje, nima nobene povezave s tekstom. Spet drugi začnejo z neko idejo, svojo idejo in potem najdejo tekst v Svetem pismu, ki podpre to idejo. Torej začnejo s svojimi idejami in potem svetopisemske odlomke prilagodijo temu. To ni pravilno pridiganje. Toda ljudje želijo slišati Božjo besedo, kako jim Bog lahko pomaga v vsakdanjem življenju. Zato morate ljudem odpreti oziroma pojasniti Pismo. Obstaja razprava, ali bi celotno pridiganje morala biti ekspozicija. Nekateri pravijo, da potrebujemo tudi druge vrste pridig, kajti danes so problemi v družbi, ki v Svetem pismu niso omenjeni, npr. Kakšna je naša moralna odgovornost glede pregrevanja zraka oziroma tople grede?

Na televiziji je nedavno nek mladenič zelo vneto napadal globalno ogrevanje. Bil je predstavnik neke krščanske organizacije in novinar je izjavil, da se za ta problem sploh nihče ne zanima. In vse to je bilo pogojeno s čustvi. In potem je ta mladenič rekel: »To ni res, saj se kristjani pogovarjajo o tem. Spreminjajo tudi svoj način življenja zaradi tega«. Torej kaj bomo povedali o pregrevanju zraka, saj v Bibliji ni ničesar o tem?

Imeti moramo tematske pridige, kjer pokrivamo stvari, kot so npr. splav, kontracepcija ipd.

So tudi stvari v zvezi z doktrino oz. naukom. So dnevi na cerkvenem koledarju, ko bi morali govoriti o trojstvu. Toda ko govorimo o trojstvu, moramo uporabiti več vrstic ali odlomkov iz Svetega Pisma.

Ali lahko imamo druge vrste pridig? Da.

Strokovnjak za homiletiko, Sanster predlaga 6 tipov:

1. Ekspozicija.
2. Pridige v povezavi z etiko, npr. splav
3. Pridige v zvezi z doktrino oz. naukom
4. Apologetske pridige
5. Socialno politične pridige, npr. pregrevanje zraka
6. Evangelizacijske pridige

V ameriški cerkvi Willow Creek je velik naglas na obiskovalcih bogoslužij, zato so v soboto in nedeljo bogoslužja oblikovana za nove ljudi, biblijsko učenje pa imajo preko tedna. Vse te stvari so mogoče, toda pomembno je, da temelji na Svetem pismu.

Eden od najbolj znanih govornikov vseh časov, Janez Zlatousti, je napisal knjigo pridig in v njej je veliko citatov: uporablja 11.000 citatov iz Nove zaveze in 7.000 citatov iz Stare zaveze.

Še en dober način rabe biblijskega gradiva je iznašel Billy Graham – pristop brzostrelke z vrsticami iz Biblije – on je imel serijo vrstic, tako da je naenkrat in z vneto povedal 5-6 vrstic, da je podprl to, kar je govoril. Sveto pismo lahko uporabimo zelo učinkovito.

2. Prepričljivost

Jasnost. Logični argumenti in dokazi. Različni psihološki pristopi. Apelirati na čustva in voljo.

Jasnost – ko želite prepričati ljudi, morate biti jasni. Pavel pravi, da če se trobenta oglasi, ljudje morajo vedeti, da jih poziva na boj. Morate biti jasni. Pravzaprav je težje biti jasen, kot pa komplicirati. Skakanje od ene ideje na drugo nima nobene povezave. Pridiganje mora imeti razvoj in jasnost. Boljše si je vzeti malo več časa in narediti točko jasno. Naše pridiganje mora biti jasno.

Včasih sem veliko pridigal v Banji in to je bilo zelo preprosto okolje. Mnogi ljudje so bili nepismeni. In trudil sem se biti preprost. Rad sem tam pridigal in ljudje so razumeli ter me radi poslušali, toda vedno sem moral biti preprost.

In potem so me povabili v Novi Sad na pastoralno konferenco in tam sem predaval. To je bilo čisto drugo okolje. Ampak tam so bili tudi nekateri ljudje iz Banje in po predavanju so mi rekli, da ne morejo verjeti, koliko jaz vem, kajti moje pridiganje njim je bilo tako enostavno. To je potrebno riskirati. Kot pridigar nisi tam, da pokažeš svoje znanje, svoje teološko znanje. *Tako kot nek mladi študent teologije, ki je prišel v svojo cerkev in pridigal. V pridigi je uporabil vse možne izraze in vse kar se je naučil, tako da je malokdo razumel karkoli iz te pridige. In po bogoslužju je k njemu pristopila starejša sestra in rekla: »Kljub vsemu, kar si danes povedal, jaz še vedno verjamem, da je Biblija Božja beseda.«* To je nevarnost teološkega znanja, ko želimo, da bi vsi to sedaj vedeli.

Ena stvar, ki je zelo popularna v angleščini, je aliteracija (ponavljanje iste črke) – to pomeni, da najdejo besede, ki se začnejo z isto črko, tako da bi naredili vtis na ljudi in kazali svoje homiletično znanje. Jaz osebno tega ne maram, zato ker ne pridigamo zato, da ljudem pokažemo svoje znanje, ampak da so besede razumljive.

Logični argumenti in dokazi. Dobra pridiga mora imeti logični pristop, kjer se točke ujemajo s strukturo, da so v sosedstvu. Ali svetopisemski tekst, ki ste ga izbrali, zares dokazuje to, kar ste povedali? Tudi to je del jasnosti.

Velik pridigar, Martin Lloyd Jones, je ponavadi pridigal uro in pol. V njegovi pridigi ni bilo veliko zgodb, toda imel je veliko cerkev s 700 ljudmi v središču Londona in mogočno je deloval v Veliki Britaniji. Veliko njegovih pridig je bilo tudi objavljenih. Ta človek je lahko ohranil pozornost ljudi veliko časa. Imel je veliko gradiva, toda vse je bilo v takšnem logičnem zaporedju in tako jasno, da ko so ga poslušalci poslušali, so lahko ugibali, kaj bo sledilo. In ta občutek spoznavanja resnice je dajal vtis, da gredo v samo srce resnice. Logični razvoj misli ustvari ugoden občutek poslušanja. Ljudje radi gledajo nogomet in ko vidiš nekoga, da naredi nekaj čudovitega, je to estetsko. Podobno se dogaja pri pridigi. Večina ljudi ne ve, kako lahko pridigar sestavi tako dobro pridigo, vedo pa, da je bila dobra. Isto, kot če bi gledali dobrega nogometaša. Torej dati jasno in logično zaporedje misli.

Obstajajo različne metode, ki jih lahko uporabite pri govorništvu. Nimamo časa iti v podrobnosti, toda vse to je pomembno. Prisotno mora biti tudi čustvo. Billy Grahama so napadali, da manipulira s čustvi ljudi, ko v ozadju poje zbor in on poziva ljudi naprej. Potem je rekel, pa naredimo brez zbora in je le pridigal in na koncu dal enostaven poziv. Hotel je pokazati, da Bog deluje tudi brez teh stvari. Vendar se

moramo zavedati, da manipulacije lahko obstajajo. Pomembno pa je, da smo tudi mi navdušeni, kajti če mi nismo vznemirjeni nad temi stvarmi, ki jih govorimo, potem tudi ljudi ne bomo pritegnili.

Volja – mi bi zelo radi ljudi prepričali, naj se odločijo in to jim moramo povedati, vendar ne smemo vršiti pritiska na napačen način. Naj vam povem primer tega. Imate recimo pridigarja, ki oznanja evangelizacijsko sporočilo in potem na koncu dá ljudem poziv. Pravi: »Sedaj vsi sklonite svoje glave in tisti, ki želite sprejeti Jezusa v srce, dvignite svoje roke. Nihče ne gleda, le vi in Bog.« In nekateri ljudje se opogumijo in dvignejo roko. Potem nadaljuje: »Sedaj vsi, ki ste dvignili roke, vstanite in sedaj vsi, ki stojite, pridite naprej, da bomo molili za vas.« To je manipulacija.

Od časa do časa moramo dati ljudem možnost za odločitev. Jaz v svoji cerkvi to storim mogoče 5- krat na leto. Ne vsako nedeljo, ker se potem ljudje navadijo na to. Toda od časa do časa jim moramo dati možnost, da se odločijo za Jezusa.

3. Aplikacija (prenos v življenje)

Pri pridiganju v središče postaviti potrebe ljudi. Prilagoditi pridiganje nazoru poslušalcev (dve obzorji hermenevtike), stopnja izobrazbe in razumevanja, dolžina in moč koncentracije, okoliščine in njihove duhovne ter človeške potrebe.

Vse stvari so pomembne, ampak želim poudariti aplikacijo. Ljudje sedijo v klopih in ne želijo poslušati vaših zadnjih teoloških znanj, ampak kaj Bog želi njim povedati. S pomočjo neke knjige sem pripravil seznam stvari, s katerimi se ljudje najbolj pogosto srečujejo:

1. osamljenost
2. sramežljivost
3. strah pred neuspehi
4. nezadovoljstvo pri delu
5. pomanjkanje denarja
6. spolni problemi (v šoli je na nekem plakatu na veliko pisalo: »Sex« in potem spodaj pod tem napisom je pisalo: »Sedaj, ko imamo vašo pozornost, vas želimo informirati, da imamo arheološki sestanek«) Če govorite o spolnosti, boste prav gotovo imeli pozornost ljudi, saj skoraj vsi ljudje imajo takšne ali drugačne težave pri tem;
7. preselitev
8. vzgajanje otrok
9. problem pri komuniciranju ljubezni
10. staranje
11. skrb za ostarele
12. življenjske sanje – okrog nas je veliko razočaranih ljudi, ki so imeli velike sanje, ampak se niso nikoli uresničile;
13. trpljenje nedolžnih
14. kaj se zgodi po smrti
15. žalovanje
16. osebni izgled – jaz samo čakam na vstajenje!
17. problem z dominantnimi starši
18. občutek manjvrednosti
19. problemi v medljudskih odnosih
20. občutek, da si neumen
21. utrujenost – poznam ljudi, ki so kronično utrujeni;
22. dolgočasje – to je glavni problem med mladimi, ker ne dobijo službe.

To je le nekaj stvari. Vaše pridiganje mora prinesiti Božjo besedo in pokazati ljudem, da je relevantna za njih danes in za njihove probleme.

Joyce Meyer je v svojem dolgem in težkem življenju naredila veliko napak in to v svojih pridigah tudi govori. Govori recimo o stvareh, ki so njo in njenega moža jezile, ali pa njene otroke. Ona je zelo odprta. Ljudje v tem prepoznajo tudi svoje težave in čutijo, da jih ona razume. In potem ona predstavi, kako je odgovor na ta problem našla v Božji besedi. Odgovore je dobila od Gospoda. Pomembno pri pridigi je, da obstaja aplikacija.

Harry Emerson Fosdick je imel sistem pridiganja, ki temelji na človeških problemih:

1. Govoriti o človeških problemih in pridobiti interes poslušalstva z govorjenjem o tem problemu (včasih lahko vidite kretnje ljudi, kako potrjujejo, da obstaja ta problem).
2. Pokazati neuspeh človeških namer, da razrešijo problem.
3. Prinesti to v svetopisemski tekst, to sicer ni ekspozicija, ker začnemo s problemom.
4. Spodbuditi ljudi, da začnejo prakticirati biblijski način razreševanja problema.

Kot sem rekel, to ni pravilna ekspozicija. Veliko boljši pristop je v uvodu opisati problem. Najprej preberete odlomek, govorite o problemu in potem poveste ljudem, kako lahko ta biblijska resnica reši njihov problem. In šele potem začnete govoriti o odlomku iz Svetega pisma.

Še eno področje, ki ga moramo upoštevati pri poslušalcih, je njihov nazor. Še vedno obstajajo cerkve na Hrvaškem, kjer ženske imajo pokrito glavo. In so odlomki v Svetem pismu, ki o tem govorijo. Tukaj pride do vprašanja eksegeze in hermenevtike. So določene stvari, ki jih moramo pustiti v prvem stoletju. Ljudje so naredili veliko stvari iz veliko odlomkov. Toda nihče ni rekel ničesar o tem, ko Pavel pravi Timoteju: »Prinesi mi moje knjige«. To avtomatsko pustimo v prvem stoletju. Tudi, če bi po nekem neverjetnem čudežu našli te Pavlove knjige, mu jih ne bi mogli odnesti, ker ni več med nami. To je v Božji besedi in nekateri pravijo, da je to potrebno upoštevati. Toda vedeti moramo, da nekateri stvari niso uporabne za nas danes, ampak so se nanašale na prvo stoletje. Če želite prenesti Božjo besedo na današnji čas, morate prenesti načela, ki jih Božja beseda uči.

Če bi mi nekdo dal ta tekst, da naj pridigam iz njega, bi verjetno govoril o prijateljstvu in skupnosti med Pavlom in Timotejem. Zaradi prijateljstva, ki sta ga imela, Pavlu ni bil problem prositi Timoteja, naj mu prinese knjige. Tudi naša skupnost bi morala biti takšna, da z veseljem naredimo stvari eden za drugega.

Komentar Gordon Feeja o Prvem pismu Korinčanom analizira tekst glede pokrivanja glav. Mi nimamo pojma, kakšna je bila kulturna situacija v Korintu in ne vemo, zakaj je bilo za žensko sramotno častiti brez pokrite glave. Takšna vprašanja si moramo zastaviti in na njih odgovoriti, preden lahko tekst prenesemo v naš čas.

Mi kot pridigarji moramo narediti ta skok za ljudi iz tedanjega časa v naš čas. Iz prvega stoletja v enaindvajseto stoletje. In kako naredimo ta skok, to imenujemo hermenevtiko.

4. Končni cilj

Končna točka. Pridiga kot potovanje. Končni cilj bi moral biti določljiv v enem stavku. Vsi deli morajo služiti končnemu namenu.

Namen pridige moramo biti sposobni povedati v enem stavku. Pridiga ima cilj in vse točke morajo voditi k tej skupni temi. Moja nevarnost je, da imam vedno preveč gradiva; to je težje poslušati, ker morajo poslušalci sprejeti več informacij. Ko se ukvarjate s tekstom, se morate vprašati, kaj bodo glavne točke. Pridiga mora biti dovolj enostavna, tako da vam vsi poslušalci lahko povedo, o čem je bila pridiga. In to

je dobra pridiga, ki jo pridigarji redkokdaj dosežejo, toda k temu moramo stremeti. Cilj bi moral prav tako povedati nekaj o sporočilu tega teksta in tudi nekaj o aplikaciji. Kaj ta pridiga želi doseči v življenju poslušalcev? Kakšen rezultat želimo doseči?

Npr. lahko je pridiga o odpuščanju in bomo mogoče vključili Jezusov komentar o odpuščanju pri pridigi na gori. Cilj bi mogoče bil: »Pokazati pomembnost odpuščanja v življenju vernika in spodbuditi vernika, da to prakticira v svojem življenju, ko je bil ranjen.« To je nekaj, kar se nadaljuje.

Nekega dne me je poklical pastor iz druge cerkve, bil je zelo razburjen in mi je rekel, da so ga ljudje po nedolžnem kritizirali. Vprašal sem ga, če mi bo povedal imena, da se lahko pogovorim z njimi, vendar ni želel. Potem sem rekel: »Edina stvar, ki ti preostane je, da začneš blagoslavljati te ljudi in pozabiš na vso stvar. Pomembno je vedeti, da to kar si ti storil, je prav pred Bogom.« Kritike ne moreš zaustaviti, lahko le urediš zadevo pred Bogom in blagoslavljaj te ljudi.

Pridiganje o odpuščanju lahko strnemo v en stavek, če pa poskušamo preveč idej združiti, potem ljudje ne bodo dobili nič. Pridobi eno idejo in se je potem drži od začetka do konca pridige. Uvod mora predstaviti idejo, točke morajo podpreti to idejo, zaključek pa mora naglasiti pomembnost, da to idejo prenesemo v prakso. Vsaka podtočka mora usmerjati h glavni ideji. Celotna pridiga mora biti ena celota. Potrebno je veliko dela in veliko priprav. To je kot žebelj, ki ga zabijaš. Žebelj ima ostro konico in konica je v pridigi kot namen. Vsaka stvar, ki jo poveš, je en udarec na ta žebelj. Tako da to prodre do srca ljudi. S tem, da ljudem nakažeš, v katero smer greš pri pridigi, jim daš občutek samozavesti. Z drugimi besedami, ljudje se lahko sprostijo, saj veš, kam jih pelješ. To je isto kot šofer avtobusa, ki pozna pot, kam te pelje.

Cilj mora biti pred nami. Toda mislim, da se ne smemo striktno držati svojega načrta, če nas Sveti Duh vodi na neko stransko pot. Pogostokrat pridigarji zavijejo z glavne ulice na stransko, ko jih Sveti Duh vodi. To je v redu, vse dokler se vrneš nazaj na glavno cesto (glavno idejo). Tudi sam sem to velikokrat izkusil. Nekateri pridigarji imajo tudi dar uporabe humorja ali šal pri pridigah, kar lahko cerkev v trenutku pripravi do smeha ali tudi do solza.

5. Jezik

Mora biti enostaven, živahen, prepričljiv in slikovit. Vprašanje stila in uporaba zapisovanja pri pripravi.

Kakšen jezik naj uporabljamo? Jaz sem začel v hrvaškem jeziku brati v času komunizma in zdelo se je, da pisci časopisov želijo veliko govoriti, brez da bi pravzaprav kaj povedali. Če bi namreč prišlo do političnih preobratov, potem bi izgubili svoje službe. Tudi politiki velikokrat uporabljajo besede, katerih ljudje ne razumejo. Pridigar ne sme uporabljati jezika, ki ga ljudje ne razumejo.

Nekateri pridigarji uporabljajo sestavljene besede z namenom, da bi zveneli pametno, da bi pokazali, kako so izobraženi. Ne razumejo pa, da je to pravzaprav zloraba jezika. Toda ni toliko pomembno, da jezikovno govoriš pravilno, kolikor je pomembno biti jasen. Paul Yongee Cho zelo slabo govori angleško v slovničnem smislu, toda njegova angleščina kot sredstvo komuniciranja resnice, je čudovita. To kar pove, je zelo jasno. Uporabljajte enostavne besede, tudi žargon, kajti to je jezik, ki ga tudi ljudje uporabljajo in razumejo. Izogibajte se dolgim, sestavljenim besedam, ki jih ljudje ne razumejo. Izogibajte se tudi jeziku Kanaana, to pomeni, mnogim biblijskim izrazom. Ljudje, ki so veliko preučevali Sveto pismo, so navajeni uporabljati biblijske fraze, ki pa niso vedno razumljive. Nevarnost je tudi za tiste, ki imajo teološko izobrazbo. V redu je uporabljati teološke besede, vendar jih morate ljudem tudi razložiti. Uporabljajte kratke stavke. Zdi se, da je apostol Pavel imel ta problem, saj je pisal zelo dolge stavke in s tem tudi prevajalcem povzročil veliko preglavic. Nekateri pridigarji radi uporabljajo dolge, komplicirane

stavke in čeprav mogoče zveni impresivno, vendar ni razumljivo ljudem. Jaz tega ne moremo izvesti, kajti če imam predolg stavek, potem na koncu že pozabim, kako sem začel stavek. Če so besede zapisane, ni tak problem, toda govorniki bi morali v glavnem uporabljati kratke stavke, kajti besede zelo hitro gredo mimo naših ušes. In povem vam, če se naučite govoriti kratke stavke, bo tudi vaše pisanje postalo boljše.

Jezik mora biti tudi slikovit. *Moj oče je bil dober pridigar. Imel je prijatelja, ki je bil najbolj znan metodistični pridigar v Angliji. Napisal je tri knjige o homiletiki. Ko je njegova knjiga bila izdana, je kopijo poslal očetu in vprašal, kaj misliš. In oče mu je odgovoril, da je knjiga odlična, vendar je dodal, da v knjigi ni razkril vseh svojih skrivnosti. Eno stvar, ki jo delaš in jo nisi omenil v knjigi je, da uporabljaš slikovit jezik. Slike uskladiš z besedami. Znano je, da slike naredijo večji vtis. Ko pridigamo in je naš jezik slikovit, bomo lažje ohranili pozornost poslušalcev. Npr. neko stvar lahko povemo na dva načina: »Neki dan sem bral knjigo.« Lahko pa jo povemo tudi tako: »Neki dan sem stal v svoji pisarni, svojo roko sem stegnil in s police vzel knjigo. Ko sem listal po straneh, sem naletel na tole...« In to ustvari sliko. Moramo se naučiti postaviti resnico v sliko.*

Naš jezik mora biti čim bolj tekoč. Nobenih hm, hm, hm! Jaz nisem dober pri teh stvareh, kajti velikokrat moj jezik ni tekoč. Še ena stvar, ki jo delam narobe je, da začnem stavek in ne vem kako ga bom dokončal. In potem se v sredini zaustavim in začnem znova. To pa ustvari zmedo.

Ali naj si zapisujemo pridige od začetka do konca na papir? *Moj oče je bil zelo dober pridigar in 20 let si je vsako pridigo zapisoval. Ko si je pripravljaj pridigo, si je vsako besedo, ki jo je v pridigi povedal, tudi zapisal – od začetka do konca in razmislil o vsaki besedi. Ko je končal, se je to pridigo naučil na pamet in potem jo je pridigal v cerkvi. Tako so bile njegove pridige vedno lepo sestavljene, uporabljal je lep jezik in ni se opazilo, da on pridigo pravzaprav bere. Ljudje so ponavadi komentirali, da ima čudovit jezik, da je dobro organiziran.*

6. Drža ali nastop pridigarja

Vrzel med vsebino in izražanjem. Vloga pridigarjeve osebnosti (npr. humor). Samozavest. Stik s poslušalci. Resnost in intenzivnost namena. Raba glasu, izraz obraza in kretnje.

Kako naj se obnašam za prižnico? Na televiziji lahko vidimo, da ljudi poučijo, kako se naj obnašajo, kako naj gibljejo svoje roke ipd. Naš nastop moramo prilagoditi naši osebnosti. Kaj mi kot posamezniki predstavljamo? Pri pridigi moramo uporabljati tudi svoje telo in pri tem mora biti določena mera samozavesti. Vendar ne smemo dajati preveč poudarka svojim kretnjam, da bi delali tisto, kar nam ni naravno.

Pridigar mora prevzeti kontrolo nad poslušalstvom, kar mu ne bo uspelo, če njegova govorica telesa izraža, da mu je neprijetno tam naprej ali se celo opravičuje, da stoji pred ljudmi. Biti moramo samozavestni, vendar z občutkom ponižnosti pri tem, da se nič ne bo zgodilo brez moči Svetega Duha. V tem smislu moramo biti ponižni. Toda v smislu pridiganja morate dati ljudem do znanja, da ste vi glavni, da ste vi kot šofer avtobusa, ki jih vodi. Če niste samozavestni, potem se jim boste smilili.

Eno stvar, ki jo pridigarji delajo, je kontakt oči. Njim se ne mudi z začetkom pridige, ampak si vzamejo čas, da pogledajo naokrog in vzpostavijo stik z očmi s poslušalci. To kaže na samozavest in izraža: »Jaz sem tukaj glavni. Jaz vas sedaj vodim.« In ustvari občutek samozavesti. Yongee Cho je rekel, da se pred bogoslužjem posti in moli za Božje sporočilo in ko ga dobi, potem stopa do prižnice kot general, kajti vé, da prinaša sporočilo od samega Boga.

Obstajati mora tudi določena resnost. *Bil je mladenič na Škotskem v 19. stoletju. Umril je že pri 30 letu starosti, toda bil je človek velike svetosti. Ko je on stal za prižnico, so ljudje imeli močan občutek svetosti. Vedeli so, da je Bog prisoten.*

Richard Baxter govori o pridiganju in pravi: »Jaz vedno pridigam, kot če ne bi vedel, če boš še kdaj pridigal.« Tudi mi ne vemo, če bomo jutri še živi, zato moramo pridiganje jemati zelo resno in vsakič pridigati, kot če bi bilo zadnjič

O srcu pridigarja smo že govorili, koliko to pomeni njemu. Koliko vneme ima on glede tega? Kaj to pomeni njemu? Pri pridiganju sta dva elementa, ki bi morala vedno biti skupaj: mora se dotakniti uma in mora se dotakniti tudi srca.

Glas mora biti naraven, ne pa odigran. Tudi ne sme biti narejen glas za pridiganje. Ampak je potrebno besede pazljivo naglaševati. Svoje besede moramo jasno izgovarjati. Kaj pa glasnost, kako glasno naj govorimo? Naš glas mora variirati, včasih mora biti tišji, drugič glasnejši, odvisno od tega, kaj govorimo. Chrales Spurgeon ob koncu 20. stoletja je moral kričati, ker je govoril 20.000 ljudem, ko pa je pred tabo le 5 ljudi, potem ti ni potrebno kričati. Svoj glas moraš prilagoditi številu poslušalcev. In svoj glas moramo prilagoditi tudi temu, kar govorimo. Torej, lahko kričite, še posebej, ko pridete na vrhunec pridige, vendar še vedno ohranite nekaj v rezervi.

Izraz na našem obrazu lahko veliko pove, včasih sploh ni potrebno ničesar reči. Dober pridigar ima talent tudi za igranje. Dober igravec lahko komunicira veliko, brez da bi izrekel besede. Moramo uporabljati izraz svojega obraza, kretnje rok in telesa, da bi povedali, kar pač želimo povedati. Včasih moramo stvari tudi odigrati za prižnico.

Paziti moramo, da ne razvijamo slabih navad pri kretnjah. Npr. moja žena me je vedno znova morala opozarjati, naj ne žvenketam s kovanci v svojem žepu, kar sem zelo pogosto počel. Za povrh pa sem držal še roke v žepu.

D. PRIPRAVA PRIDIGE

1. Zbiranje gradiva

Sveto pismo. Teologija. Etika. Socialni problemi. Dnevni časopis. Psihologija. Cerkevna zgodovina. Biografije. Knjige za pobožnost. Vsakodnevno življenje. Hobiji.

Najpomembnejše gradivo je Sveto pismo. Iz knjige Sodnikov sem pridigal 36 pridig, torej v Svetem pismu je veliko gradiva za pridigo. Včasih pridigarji berejo Sveto pismo samo za to, da sestavijo pridigo. Toda to ni dobro, to bo oslabilo službo, kajti vsak pridigar mora brati Sveto pismo tudi za svojo osebno izgradnjo in duhovno rast. Pomembno je, da beremo celo Sveto pismo. Berite ga z odprtim srcem. Vsi mi pristopamo k branju Svetega pisma z nekimi idejami, kaj mislimo, da pravi, toda Sveto pismo mora biti naša avtoriteta. Vse naše pridiganje mora temeljiti na njem. Kaj Sveto pismo pravi in zakaj to pravi.

Nekateri pridigarji imajo beležko in ko jim določen odlomek spregovori, si to zapišejo in kasneje, ko nimajo idej za pridigo, pogledajo v to beležko. Kako izbrati temo pridige iz Svetega pisma – ali naj to delamo sistematično, skačemo od enega odlomka do drugega po vsej Bibliji? Obstajajo tri vrste sistematičnega pristopa:

1. Vzemite neko svetopisemsko knjigo ali pismo in ga del po del preučujte. Prednost tega je, da vedno vemo, kaj bomo naslednje pridigali (jaz osebno imam najraje ta pristop).
2. Lekcionar – to je knjiga ali priročnik, ki vsebuje svetopisemski tekst za vsak teden v letu; uporabljajo ga v katoliških in nekaterih protestantskih cerkvah. Povezan je tudi s cerkvenim koledarjem. Jaz osebno ga ne uporabljam, ker mi ni v pomoč.
3. Serije pridig – npr. serija pridig o Jezusovih prilikah, serija pridig o duhovni depresiji (Jones je v svoji knjigi predstavil to serijo in to je odlično delo) itd.

Spurgeon ni maral teh pristopov, ampak je vsak teden izbiral nov tekst in skakal po Svetem pismu.

Prednosti in pomanjkljivosti obeh pristopov:

Sistematski pristop ima nekatere prednosti v tem, da pridigate nekatere stvari, ki jih drugače mogoče ne bi pokrili. Problem s slučajnim izbiranjem je, da se osredotočaš le na teme, ki so tvoja močna stran. Sistematsko preučevanje dá poslušalcem boljši vpogled v biblijsko učenje, kajti tako lažje dobijo razumevanje o celotnem Svetem pismu. Na drugi strani pa, če izbiraš vsak teden, imaš po mnenju nekaterih ljudi, več svobode za delovanje Svetega Duha. S tem se tudi izogneš slabim dnevom – s tem mislim, da ti ni potrebno pridigati stvari, katerih ne želiš pridigati. Sistematične pridige prav tako ne odgovarjajo vedno potrebam cerkve, npr. če se zgodi neka tragedija. Ne moreš ignorirati te situacije in samo nadaljevati s svojim sistematskim preučevanjem. Seveda se morate sami odločiti, kakšen pristop boste uporabljali.

Zbirati moramo gradivo tudi z drugih področij.

Sistematična teologija pomeni, da vzameš resnice iz določenih odlomkov Svetega pisma in jih daš v celoto, v logično zaporedje. Npr. Pavel pravi, da ne moreš biti rešen po delih, ampak po veri. Jakob pravi, da si rešen po delih. Ali sta Pavel in Jakob v nasprotju? Ne! To je naloga sistematske teologije je, da te različne dele združi skupaj. Pridigar se lahko poslužuje sistematske teologije, da prepozna različne dele Svetega pisma. Pridiga mora imeti teološko okostje ali ozadje, torej nakazati je treba teološke točke. Pridiga ni teološko predavanje, vendar mora imeti to kot del temelja. Torej poslužujte se sistematske teologije.

Etična vprašanja – v družbi se odvija veliko etičnih razprav, npr. glede splava, presaditev oplojenih jajčec, vrste kontracepcije, nekatera moralna vprašanja, socialni problemi. Nekatere družbene stvari nam lahko zagotovijo gradivo, ki ga uporabimo pri pridigi.

Karl Barth je rekel, da ko pripravlja svoje pridige, ima v eni roki Sveto pismo, v drugi roki pa časopis. To je spet princip jemanja sporočila iz prvega stoletja in prenašanje v naše stoletje.

Psihologija – to je dobro področje za gradivo. Npr. Freud je učil o podzavesti, in to kar on pravi, se ujema s tem, kar je Jezus rekel: »Če želiš vzeti iver iz očesa svojega brata, potem najprej izderi bruno iz svojega očesa.«

Zgodovina cerkve – dobro je npr. vedeti o sistematičnem preganjanju cerkve v prvih treh stoletjih. Iz tega časa vemo zelo malo o evangelizaciji, ker ni bila dovoljena, toda cerkev je v tem obdobju tako narasla, da se je ob koncu 3. stoletja Konstantin moral spreobrniti, če je hotel ohraniti imperij. Kako so to storili?

1. Niso smeli pridigati, torej niso mogli odprto evangelizirati, ker bi jih drugače dali v ječo.
2. Toda živeli so krščansko življenje in če je kdo opazil razliko v njihovem življenju, jih je povprašal o tem in potem jih je ta oseba lahko peljala na biblijsko preučevanje v malih skupinah. Vendar so morali biti pazljivi, saj je ta oseba lahko bila vohun.

3. Najprej so obiskovali katehetske razrede in sicer vsako jutro, preden so šli delat. Tam so te učili o Božji besedi. To je trajalo dve leti, včasih tri. V tem času nisi mogel hoditi na cerkvene sestanke.
4. Po 2-3 letih, ko je prišel velikonočni dan, so imeli dan prej še zadnje izganjanje demonov, kjer so izgnali še zadnje sledi hudega in potem je bila oseba krščena. Šele potem je oseba lahko prihajala na cerkvena srečanja.

To je cerkvena zgodovina.

Biografije – krščanske biografije so čudovit vir učenja.

Knjige za pobožnost – npr. knjige učenitva, ki nam pomagajo živeti krščansko življenje.

Vsakodnevno življenje je polno gradiva za pridiganje.

Hobiji – nekateri pridigarji uporabljajo ilustracije iz področij svojega hobija, npr. fotografija, šport itd. Ampak potrebno je biti pazljiv, da ne uporabljaš stvari le iz teh področij.

2. Pristop k tekstu

Osnove hermenevtike. Ravnanje z različnimi zvrstmi literature v Svetem pismu. Kontekst. Pravilna uporaba teksta. Meditacija. Zbiranje idej. Prenos teksta v življenje – aplikacija.

Ko smo izbrali svoj tekst, potem ga moramo raztolmačiti. Knjiga Gordno Feeja »Kako tumačiti Bibliju« bi bilo dobro prebrati. Sveto pismo tolmači samo sebe, zato moramo Pismo razlagati s Pismom. Če je Sveto pismo v nasprotju s samim sabo, potem smo mogoče narobe razumeli in zato moramo poiskati druge odlomke. Moramo se vprašati, s kakšno književno zvrstjo imamo opravka, ali je to zgodovinska knjiga, psalm – knjiga molitev in pesmi, modrostna literatura, Visoka pesem – to je ljubezenska ali erotična knjiga in kako bomo to tolmačili. Za to knjigo nekateri pravijo, da se jo lahko razlaga kot odnos med Kristusom in cerkvijo, toda to ne drži. To je ljubezenska pesem, ki povečuje resnično ljubezen med moškim in žensko.

V evangelijih imamo zgodovino in prilike; zgodovina je prisotna tudi v Apostolskih delih, v pismih v knjigi Razodetja. Številke v knjigi Razodetja niso matematične številke, ampak imajo duhoven pomen. Za vsak tekst moramo pogledati kontekst, namero avtorja, kajti šele, ko razumemo namero avtorja oziroma pisca, lahko prenesemo pomen tega teksta v današnji čas.

Hermenevtika pomeni razumeti aplikacijo Pisma. To je proces kopanja v tekst in potem si moraš zapisovati ideje, ki prihajajo iz samega teksta. Ko imamo množico idej na papirju, potem pride najtežji del – vzeti te ideje in narediti strukturo pridige.

3. Struktura

Pomembnost strukture. Različni tipi.

Tekst iz 1 Peter 1,3–5 – »Slavljen Bog in Oče našega Gospoda Jezusa Kristusa! V svojem velikem usmiljenju nas je po vstajenju Jezusa Kristusa od mrtvih prerodil za živo upanje, za nepropadljivo, neomadeževano in nevnečo dediščino, ki je v nebesih shranjena za vas, katere Božja moč po veri varuje, da boste dosegli odrešitev, ki čaka, da se razodene v poslednjem času.«

Narediti strukturo je enostavno.

Uvod – dediščina

Kaj lahko vidimo glede dediščine?

1. Npropadljiva
2. Neomadeževana
3. Neveneča

Shranjena je za tiste, ki ne odpadejo.

Potem morate najti idejo za vsako izmed teh točk.

Npropadljiva dediščina

Primerjajte dediščino, ki je propadljiva.

Kaj je Jezus rekel o tem, kje je tvoj zaklad?

Neomadeževana

- omadeževan svet, zgodba o astronautih; ko so ljudje prišli v vesolje, so ga omadeževali

Neveneča

- Stvari izgubijo svojo pomembnost.
- Nekaj, kar čez čas izgubi svoj čar.

Potrebno je narediti logičen pretok od točke do točke, ne skakati od točke do točke. Razdelite vsako točko in se je držite.

V literaturi lahko preberemo, da veliki pridigarji še vedno upajo, da bodo nekega dne pridigali popolno pridigo.

Ko imaš dobro premišljeno strukturo, ima tvoja pridiga moč, ima okostje, vendar to zahteva pripravo in organizacijo.

4. Ilustracije (ponazoritve)

Njihov namen in pravilna raba. Različni tipi. Viri. Citati.

Za pridigo potrebujemo dobre ilustracije, kajti ljudje radi poslušajo zgodbe; če ves čas govoriš le na abstrakten način, se hitro utrudijo.

Ko sem bil v Ženavlju, je Gordon Fee pridigal *in dal je ilustracijo o majhnem dečku, ki se je igral s fračo. Pripetilo pa se je, da je majhen kamenček priletel v okno nekega teologa. Ko je zaslišal hrup, je teolog pogledal skozi okno in z enim očesom ujel majhnega dečka. Dva tedna se je deček zadrževal doma in se izogibal teologu. Nato je spet šel ven in se igral, toda takoj, ko je zagledal teologa, je stekel stran. Nekega dne je teolog imel tega dovolj in je stekel za dečkom ter ga ujel. Teolog je rekel dečku: »Popravlil sem okno na svoje stroške in sedaj le želim, da sva prijatelja!« Deček najprej ni nič rekel. Toda naslednjič, ko je teolog šel po ulici, je nenadoma majhna roka tega dečka prijela roko teologa. Od tega časa naprej sta bila prijatelja. Ta ilustracija zelo lepo kaže sliko Jezusa, ki je plačal ceno namesto nas in sedaj le želi, da smo njegovi prijatelji.*

5. Zaključek

Ali je dosegel vrhunec in izpolnil končni cilj. Različni tipi zaključkov.

Zaključek bi moral biti vrhunec. Ilustracije so dobri način, da zaključimo pridigo. Nekateri ljudje uporabljajo zgoščen povzetek, s tem želijo pokazati lepo pripravljeno okostje pridige. Jaz osebno rad v zaključku nekaj dodam. Vaš cilj pri zaključku mora biti, da dosežete cilj, ki ste si ga v začetku postavili. Morate priti na končni cilj svojega potovanja. Mnogi priporočajo, da šele ko napišete zaključek pridige, potem začnete pripravljati uvod pridige.

6. Uvod

Napisati na koncu. Dolgost trajanja. Ali pritegne poslušalčevo pozornost (navidezna nebistvenost)? Ali nakazuje smer? Različni tipi.

Biti mora zanimiv, nakazati mora pot, kamor gremo in omeniti končni cilj. Včasih je v pomoč, da začnemo z uvodom, ki ni povezan s samim tekstom, tako da ustvarimo določeno napetost.

7. Trajanje pridige

V sorazmerju z zmogljnostjo poslušalcev in kvaliteto gradiva.

MERILO ZA OCENJEVANJE PRIDIG

1. GLAVNI CILJ

Ali se lahko glavni cilj pridige povzame v enem kratkem in jasnem stavku? Ali različni deli pridige vodijo k temu enemu cilju?

2. UVOD

Ali je dovolj kratek, privlačen? Ali kaže pot?

3. TEKST

Ali je tolmačenje pravilno in pošteno? Ali se glavni cilj kaže iz teksta?

4. LOGIČNOST

Ali ima pridiga jasno strukturo? Ali so ideje v logičnem zaporedju? Ali so argumenti in dokazi čvrsti?

5. JEZIK

Ali je jezik enostaven, prepričljiv, slikovit, natančen, jaseen? Ali so stavki v glavnem kratki?

6. ILUSTRACIJE

Ali so zanimive in primerne? Ali osvetljujejo bistvo?

7. GLAS

Ali je naraven vendar tudi melodičen? Ali se glasnost spreminja v sorazmerju z gradivom? Ali odraža čustva v skladu s tekstom? Ali je izgovorjava jasna?

8. DRŽA ALI NASTOP

Ali pridigar učinkovito uporablja izraze obraza in kretnje? Ali je prisotno negativno obnašanje, ki ovira koncentracijo?

9. APLIKACIJA

Ali je biblijsko sporočilo preneseno v stik z vsakdanjim življenjem teh, ki poslušajo? Kakšen konkreten odziv se zahteva?

10. ZAKLJUČEK

Ali je močan, z vrhuncem in v skladu s končnim ciljem?

VPRAŠANJA:

1. Ali je pomembno dati vse odgovore na vprašanja članov? Če imamo veliko ljudi, ki prihajajo v cerkev, moramo razmišljati o njihovih življenjih in stvareh, s katerimi se soočajo.
2. Kako dolga je naj pridiga? To je v veliki meri odvisno od same cerkve; ljudje v Vzhodni Evropi so veliko boljši poslušalci pridig. Velikokrat je rečeno, da je 20 minut najdlje, kar ljudje lahko poslušajo. Odvisno je tudi od gradiva in kako je predstavljeno. Če bi naredili pravilo, bi rekel, da pridiga naj traja okrog 20-30 minut.
3. Kaj s citiranjem drugih, plagiatom? Če citirate ljudi, lahko podate njihova imena. Če recimo uporabljam nek material, potem moram povedati od kod moj vir podatkov. Pri ilustracijah pa je splošno razumevanje, da pripadajo vsem. Ilustracije se vedno prenašajo naprej.
4. Neki pridigar je pridigal pridigo nekoga drugega. Šlo je za Jana Husa. Ali je to dovoljeno? Dobro je biti odprt z ljudmi in jih seznaniti, da uporabljaj gradivo nekega velikega pridigarja iz preteklosti. Ne strinjam pa se z uporabo pridig, ki jih recimo najdeš na Internetu in jih govoriš, kot da so tvoje. Mislim, da v takšnih pridigah ni nobene moči.
5. Potreben je biblijski temelj; cilj pridiganja je, da oznanimo sporočilo Pisma. Moj cilj je, da se oznanja resnica.
6. Ali je potrebno vedno moliti in prositi Boga, da ti dá temo za pridigo? Kar se tiče priprave sistematskih pridig, kjer vnaprej poznam tekst, jaz rad molim, da dobim inspiracijo iz Pisma. Drugače pa so moje najboljše pridige bile, ko sem prosil Gospoda, da mi pomaga pridigo spraviti v red.